

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΤΡΙΤΗ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 2020

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, *Μετὰ τὰ φυσικά*, Α 2, 98b12-28 [149 λ.]

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἴεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἶπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄγνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερόν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἕνεκεν. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι. Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἑτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος, φαμέν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἕνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὄν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἕνεκὲν ἐστίν.

Παρατηρήσεις:

A1. α) Δίπλα σε καθεμιὰ ἀπὸ τις παρακάτω περιόδους νὰ γράψετε Σ, ἀν εἶναι σωστή, ἢ Λ, ἀν εἶναι λανθασμένη, με βάση τὸ ἀρχαῖο κείμενο.

β) ΓΙΑ καθεμιὰ ἀπὸ τις ἀπαντήσεις νὰ γράψετε τὸ ἀπόσπασμα τοῦ ἀρχαίου κειμένου ποὺ τὴν ἐπιβεβαιώνει.

α. Ὅπως συμβαίνει καὶ τώρα οἱ ἄνθρωποι ἀρχισαν γιὰ πρώτη φορὰ νὰ φιλοσοφοῦν ἀπὸ περιέργεια καὶ θαυμασμό.

β. Ἐπειτα προχωρώντας σιγὰ – σιγὰ κατ' αὐτὸν τρόπο ἀρχισαν νὰ προβληματίζονται γιὰ τὰ παράξενα τῆς καθημερινῆς ζωῆς ὅπως γιὰ παράδειγμα γιὰ τὰ φαινόμενα τῆς σελήνης καὶ τοῦ ἡλίου καὶ γιὰ τὰ ἀστέρια καὶ γιὰ τὴν γέννηση τοῦ σύμπαντος.

γ. Αὐτὸς ποὺ ἀπορεῖ καὶ θαυμάζει δὲν συνειδητοποιεῖ ὅτι ἀγνοεῖ.

δ. Επιδίωξαν τὴν ἀκριβῆ γνώση γιὰ χάρη κάποιας χρησιμότητος.

ε. Ἡ φιλοσοφία εἶναι ἡ μόνη ἐλεύθερη ἀπὸ τις ἐπιστήμες.

Μονάδες 10

B1. ΓΙΑ ποῖο λόγο οἱ ἄνθρωποι ἀρχισαν νὰ φιλοσοφοῦν; Ποῖα ἀνάγκη ικανοποιεῖ ἡ φιλοσοφία, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη;

Μονάδες 10

B2. Σε ποῖα σημεία τοῦ κειμένου φαίνεται τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ Ἀριστοτέλη γιὰ τὴν ἱστορικότητα τῆς φιλοσοφίας;

Μονάδες 10

B3. Να γράψετε Σωστό ή Λάθος δίπλα από κάθε περίοδο, για να δηλώσετε ότι το περιεχόμενό τους είναι σωστό ή λανθασμένο αντίστοιχα:

1. Ο Πλάτωνας επέλεξε να ξεκινήσει τον διάλογο Πρωταγόρας με το εύρημα της συνάντησης του Σωκράτη με έναν φίλο του, για να προσδώσει ζωντάνια και αμεσότητα στο έργο του.
2. Ο Πρωταγόρας δέχεται με χαρά τις συνεχείς ερωτήσεις του Σωκράτη και δεν αγανακτεί ποτέ.
3. Επιφανείς πολιτικοί άνδρες, όπως, ο Περικλής, και σημαντικοί δάσκαλοι δεν κατάφεραν να διδάξουν την πολιτική αρετή· οι πρώτοι στα παιδιά τους, οι δεύτεροι οι μαθητές τους.
4. Η απάντηση του Πρωταγόρα στις εντάσεις του Σωκράτη διακρίνεται σε τρία μέρη.
5. Η επιβολή ποινών για άδικες πράξεις αποδεικνύει την ύπαρξη της πεποίθησης ότι η αρετή διδάσκεται.

Μονάδες 10

B4. Να αντιστοιχίσετε καθεμία αρχαία ελληνική λέξη στη **Στήλη Α** με την ετυμολογικά συγγενή της νεοελληνικής λέξης της **Στήλης Β**. (Στη **Στήλη Β** περισσεύουν δύο λέξεις).

Στήλη Α	Στήλη Β
ἥρξαντο	ιστορία
προϊόντες	σχετικός
εἰδέναι	ηγέτης
συμβεβηκός	πειθαχία
σχεδόν	βάθρο
	εξιτήριο
	βολίδα

Μονάδες 10

B5. Να συγκρίνετε τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τη φιλοσοφία ο Μάρκος Αυρήλιος στο παρακάτω απόσπασμα από τα *Εἰς ἑαυτὸν* με τον τρόπο που την αντιμετωπίζει ο Αριστοτέλης στο κείμενο αναφοράς.

Μονάδες 10

Της ανθρώπινης ζωής ο χρόνος είναι μια στιγμή, η ουσία της ρευστή, οι αισθήσεις αμυδρές, του κορμιού η σύσταση φθαρτή, η ψυχή μια σβούρα, η τύχη ανεξιχνίαστη και η φήμη προϊόν ακρισίας. Με δυο λόγια, όλα του σώματος είναι ρευστά σαν ποταμός, ενώ της ψυχής είναι όνειρο και ψευδαίσθηση. Η ίδια η ζωή είναι πόλεμος και ταξίδι σε ξένο τόπο, κι η υστεροφημία είναι λήθη. Ποιος μπορεί να μας παρασταθεί στο δρόμο; Η φιλοσοφία και μόνο αυτή. Και φιλοσοφία θα πει να διατηρείς τον δαίμονα πού'χεις μέσα σου απρόσβλητο, σώο και αβλαβή, υπεράνω πόνων και ηδονών. Τίποτα να μην κάνεις στα κουτουρού, τίποτα στα ψεύτικα και με υποκρισία. Φιλοσοφία θα πει να μην έχει ανάγκη από το τι κάνει ή τι δεν κάνει ο άλλος. Κι ακόμα ό,τι σου προκύψει και ό,τι σου στέλνει ο άλλος. Κι ακόμα ό,τι σου προκύψει και ό,τι σου στέλνει η μοίρα, ο δαίμονάς σου, να τα δέχεσαι ως προερχόμενα κάπου από κει, απ' όπου προέρχεται κι αυτός. Και πάνω απ' όλα, να περιμένεις τον θάνατο με γαλήνιο νου, ως κάτι που δεν είναι μια ακόμα διάλυση στοιχείων.

(Μάρκος Αυρήλιος, *Εἰς ἑαυτὸν*, μτφ. Γιάννης Αβραμίδης, εκδόσεις Θύραθεν)

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ:

Ίσοκράτους Περί Ειρήνης 39-40

Ο ρήτορας επισημαίνει τη σπουδαιότητα του ορθού λόγου για τη σωστή αντιμετώπιση των καταστάσεων και τη λήψη ορθών αποφάσεων.

Οὐ μὴν ἀλλ' αἰσχυνθείην ἂν, εἰ φανείην μᾶλλον φροντίζων τῆς ἑμαυτοῦ δόξης ἢ τῆς κοινῆς σωτηρίας. Ἐμὸν μὲν οὖν ἔργον ἐστὶν καὶ τῶν ἄλλων τῶν κηδομένων τῆς πόλεως προαιρεῖσθαι τῶν λόγων μὴ τοὺς ἡδίστους, ἀλλὰ τοὺς ὠφελιμωτάτους· ὑμᾶς δὲ χρὴ πρῶτον μὲν τοῦτο γινώσκειν, ὅτι τῶν μὲν περὶ τὸ σῶμα νοσημάτων πολλὰ θεραπείαι καὶ παντοδαπαὶ τοῖς ἰατροῖς εὔρηνται, ταῖς δὲ ψυχαῖς ταῖς ἀγνοοῦσαις καὶ γεμούσαις πονηρῶν ἐπιθυμιῶν οὐδέν ἐστιν ἄλλο φάρμακον πλὴν λόγος ὁ τολμῶν τοῖς ἁμαρτανομένοις ἐπιπλήττειν, ἔπειθ' ὅτι καταγέλαστόν ἐστιν τὰς μὲν καύσεις καὶ τὰς τομὰς τῶν ἰατρῶν ὑπομένειν ἵνα πλειόνων ἀλγηδόνων ἀπαλλαγῶμεν, τοὺς δὲ λόγους ἀποδοκιμάζειν πρὶν εἰδέναι σαφῶς, εἰ τοιαύτην ἔχουσιν τὴν δύναμιν ὥστ' ὠφελῆσαι τοὺς ἀκούοντας.

Λεξιλόγιο:

αἰσχύνομαι= ντρέπομαι

προαιροῦμαι= προτιμῶ

καῦσις= καυτηριασμός

τομή= εγχείρηση

ἀλγηδών= πόνος

Παρατηρήσεις:

Γ1. Να μεταφραστεί το απόσπασμα: «Οὐ μὴν ἀλλ' αἰσχυνθείην ἂν... ὠφελιμωτάτους»

Μονάδες 10

Γ2. Ο ρήτορας χρησιμοποιεί μεταφορικό λόγο για να αποδείξει τη σπουδαιότητα του λόγου που επιπλήττει τα σφάλματα, ο οποίος όμως έχει τη δυνατότητα να ωφελήσει τους ακροατές. Να εντοπιστεί η αναλογία.

Μονάδες 10

Γ3. α) **τοὺς ἡδίστους, τοὺς ὠφελιμωτάτους, πλειόνων**: Να γραφεί η γενική ενικού του αρσενικού γένους και στους τρεις βαθμούς.

Μονάδες 5

β) **ὠφελῆσαι**: Να γραφεί το β' ενικό όλων των εγκλίσεων του Ενεστώτα στην ίδια φωνή. Το απαρέμφατο και η μετοχή.

Έχουσι: Να γραφεί το β' ενικό όλων των εγκλίσεων του Αορίστου β' στην ίδια φωνή. Το απαρέμφατο και η μετοχή.

Μονάδες 5

Γ4. Ξπειθ' ὅτι καταγέλαστόν ἐστίν ... ἀκούοντας: Να εντοπιστούν οι δευτερεύουσες προτάσεις της περιόδου (5). Να αναγνωριστεί το είδος τους και να εντοπιστεί ο συντακτικός τους ρόλος.

Μονάδες 10

Οδηγίες προς υποψηφίους

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, εξεταζόμενο μάθημα). **Να μην αντιγράψετε** τα θέματα στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. **Δεν επιτρέπεται να γράψετε** καμιά άλλη σημείωση. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα.
3. Να απαντήσετε **στο τετράδιό σας** σε όλα τα θέματα.
4. Να γράψετε τις απαντήσεις σας **μόνο** με μπλε ή **μόνο** με μαύρο στυλό.
5. Διάρκεια εξέτασης τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ